

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštini predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštini predal 22. Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 58.

Sreda 16. julija 1930.

Leto V.

Francoska stoletnica.

Proslava francoske junijske revolucije.

V ponedeljek, dne 14. t. m. je Francija pričela obhajati stoletnico osvoboditve izpod oblasti plemstva in visokega klera. Ljubljanski »Slovenec« se pridružuje temu slavlju. Francozi so tiste dni zahtevali odpravo absolutističnega režima, ki je stal pod vplivom jezuitskega reda in uvedbo demokracije. To gibanje je jako pomembno v zgodovini in se še danes imenuje julijska revolucija.

Kongres čeških socialnih demokratov.

V navzočnosti angleških, francoskih in španskih gostov.

Čehoslovaška socialno demokratična stranka ima letos svoj kongres koncem meseca septembra. Kongresa se udeleži večje število delegatov angleške delavske stranke ter zastopnikov iz Francije, Španije ter drugih, zlasti iz sosednjih držav. Čehoslovaška soc. dem. stranka si je s svojim praktičnim delom pridobila v delavskem pokretu jako velik ugled. Zaznamovati ima tudi v socialnopolitičnih stvareh izredno lepe uspehe, zlasti pa nje miselnost že danes preveva vso čehoslovaško javnost.

Madžarski diktatorji žele ostati na krmilu

Horthy se brani Habsburžanov.

Madžarski legitimisti trdijo, da je detronizacija bivšega kralja Karla veljala samo zanj, ne pa za Habsburžane sploh. Ni pa še dozorel čas za oklic Karlovega sina Otona za madžarskega kralja. Debata o tem vprašanju je porodila več taborov. In zdi se nam, da sta zaenkrat naimočnejša upravnik Horthy in predsednik vlade grof Bethlen. Ta dva želita, da ostane sedanje stanje, ker bi, če pride Oton na prestol, izgubila vpliv in oblast. S tem je dobila madžarska »politika« novo kost, da jo bo glodala, prava politika pa ostane — diktatorska.

Indijski nemiri.

Dokler bo Gandi v zaporu, v Indiji ne bo miru.

Indijski nacionalisti napenjajo vse sile, da se ne bi pogajali z Anglijo glede ureditve indijskih odnosov do imperija. V Bombayu so bile te dni demonstracije, pri katerih je bilo ranjenih nad 500 oseb. Znova so zaprle oblasti tri važnejše voditelje gibanja in obsodile na tri mesece zapora. Zaradi bojkota angleških izdelkov so pričeli kapitalisti zapirati tovarne, tako da bo zopet prihodnje tedne brez posla okoli 20.000 predilniških delavcev. Glavno geslo nacionalistov je, da toliko časa ne bo miru v Indiji, dokler ne dobi Gandi svobode. Program nacionalistov, ki so ga sklenili pravzaprav že leta 1921, gre v dveh smereh: prvič Indiji odklanjajo vsakršno sodelovanje z angleško vlado in drugič imajo aktivni program, da kršijo angleške zakone namenoma. Svoje delovanje opravičujejo s tem, da je nemogoče, da bi neizobraženi narod odbil roke, ki ga tepe in zatira, in ni čudno če zbesni do izgovorov. Indijska vlada z represalijami doslej ni uspela. Morala bo izpustiti Gandija, ali pa se bodo nemiri širili in večali.

Kako pomagati rudarjem?

Predlog II. skupine rudarske zadruga ministrstvu za šume in rude. — Delovni pogoji in socialne prilike v rudnikih v Srbiji niso priporočljive za naselitev naših rudarjev. — Akcija vprašanja.

Domneva, da bo težka kriza v rudarskih revirjih nehala, ko bo sklenjen sporazum med lastniki rudnikov in ministrstvom prometa, se žal ni uresničila. Sporazum je sicer dosežen, a Trboveljska družba je pri tem izgubila eno tretjino prejšnjih naročil. Posledice so vidne, samo, da se sedaj dela v revirjih TPD samo 4 do 5 šihov tedensko, namerava TPD, kljub temu, da je že reducirala v Trbovljah 500 delavcev, odpustiti v najkrajšem času še večje število svojega delavstva.

To je II. skupino rudarske zadruga v Trbovljah napotilo, kljub temu, da je že dvakrat v zvezi z Delavsko zbornico in njej priključenimi strokovnimi organizacijami posredovala v Beogradu, sklenila ponovno poslati deputacijo v Beograd, v nameri, da skuša doseči sklicanje državne konference med zastopniki rudarjev, zastopniki podjetnikov in zastopnikov vlade, Borz dela in Izseljeniškega urada.

Delegacija, ki je potovala v Beograd, je obstojala iz treh članov; zastopani so bili v njej: Jakob Struc, načelnik II. skupine rudarske zadruga in pa nje člana Murn in tajnik »Zveze rudarjev Jugoslavije«, Jurij

Arh, ki je potom centralnega tajništva Delavskih zbornic v Beogradu vložila na ministrstvo za šume in rude tozadevno spomenico, v kateri predlaga sklicanje konference s sledečim dnevni redom:

1. Pomoč rudarjem, ki so prizadeti vsled sedanje krize.
2. Kako zaposliti brezposelne rudarje — doma ali v inozemstvu?
3. Obvezno zavarovanje rudarjev za slučaj brezposelnosti.
4. Medsebojna državna pogodba s Francijo radi socialnega zavarovanja rudarjev.

Po vložitvi te spomenice, se je delegacija podala v notranjost Srbije, kjer si je na licu mesta ogledala več rudnikov in se zanimala za delovne pogoje in socialne razmere tamšnjih rudarjev.

Dobila je vtis, da je rudarska industrija v Srbiji v jakem razmahu in ima zato vse pogoje, vendar pa z ozirom na obstoječe delovne pogoje in socialne, zlasti stanovanjske razmere, preseljevanja naših rudarjev v te kraje ni priporočati, najmanj pa oženjenim.

Odgovora na predlog sklicanja državne konference II. rudarska skupina še ni prejela.

Nemška desničarska vlada v škripcih.

Kombinacija. — Najbž nove volitve.

V Reichstagu se je vršilo prvo čitanje sanacijskega programa državnih financ, ki predvideva davek na samce, državljansko žrtev v obliki občutne naklade na prejemke vseh javnih nameščencev in delavcev, in naklado na pridobinski davek. Pri glasovanju je bil projekt z glasovi socialnih demokratov, komunistov in nemških nacionalcev odklonjen, narkar je finančni minister Dietrich izjavil, da vlada nima več interesa na drugem čitanju programa. To je politične kroge precej razburilo in povzročilo različne kombinacijske

domneve. Govori se o skorajšnjem razpustu Reichstaga in o novih volitvah, o možnosti velike weimarske koalicije in celo o sestavi levičarske vlade, kakor tudi o možnosti, da uporabi sedanja vlada § 48 ustave, ki ji daje možnost, v skrajnem slučaju vladati brez parlamenta in brez strank, kar pomeni toliko, kot diktaturo. Že pri težavah, ki jih je imela socialistična vlada pod kanclerjem Müllerjem, se je govorilo o tem paragrafu, vendar se ga socialisti niso marali poslužiti.

Novi davki v Avstriji.

Doklade na moko ne bo, zato pa bodo obdavčili pivo in sladkor.

Radi splošnega odpora javnosti, je vlada opustila nameravano doklado na moko, ki naj bi nesla 100 milijonov šilingov letno, s katerim je hotela podpreti v krizi se nahajajoče poljedelstvo, od česar bi pa imeli v prvi vrsti korist veleposestniki in grofje, ki bi na ta način dobili kar po 30 do 40 tisoč šilingov letne »podpore«, medtem, ko bi mali kmetje od tega nič ne imeli. Zato pa je sedaj vlada sklenila doklado na pivo in sladkor, in bo od sedaj kilogram sladkorja za 28 grošov dražji (2.24 Din), kar bo zopet obremenilo najbolj delavstvo, ki bo moralo s tem plačati darilo vlade veleposestnikom.

Novi prometni zakon, ki ga je avstrijska vlada hotela še v tej seziji v parlamentu rešiti, so socialni demokrati preprečili s svojo obstrukcijo in je odložen do jeseni. Nameravani zakon pomeni prikrajšanje pravic železničarjev in poslabšanje njih gmotnega stanja.

Čehoslovaška in priznanje Rusije.

Pogajanja med Čehoslovaško in sovjetsko Rusijo.

Med Čehoslovaško in Rusijo se vrše pogajanja za trgovinsko pogodbo. Rusija je pripravljena sicer skleniti pogodbo, toda le, če Čehoslovaška prizna Rusijo de iure, to je, da jo prizna kot enakovreden režim, s katerim vpostavi tudi politične odnose.

Važna zmaga angleške delavske stranke

Ohranjen mandat, kljub volilni zvezi liberalcev in konservativcev.

V provinci Norfolk so se vršile nadomestne volitve v parlament, ker je dosedanji mandatar Buxton kot poljedelski minister sprejet v senat. To pot sta kandidirala samo konservativna in delavska stranka, liberalci niso postavili svojega kandidata, temveč so izdali parolo volilcem, da naj glasujejo za konservativce. Kljub temu je delavska stranka prejela 14.821 glasov, konservativna pa 14 tisoč 642.

V pozdrav ameriškim Slovincem!

Danes, dne 16. julija t. l. pride v Ljubljano druga skupina izletnikov Slovenske Narodne Podporne Jednote iz Chicaga pod vodstvom s. Franka Aleša, predsednika Izletnega urada SNPJ. Skupina šteje 60 članov, od katerih jih prispe v Ljubljano 51, drugi si še ogledujejo Francijo in Švico ter dospejo te dni. Med izletniki je tudi nekaj znanih imen iz ameriškega delavskega pokreta. Poleg s. Aleša in njegove soproge Minke, omenjamo še sodruga Antona Jurca s soprogo iz Detroita, vrhniškega rojaka, ki je iniciiral zbirke za Cankarjev spomenik med ameriški rojaki in jih tudi vodil, in kateremu se imajo Vrhničani in z njim tudi vsi Slovenci zahvaliti za prvi Cankarjev spomenik, ki bo odkrit menda letos na Vrhnikih. Omenjamo tudi sodružno Mary Udovičevu, ki je znana delavka i v SNPJ i v Jugoslovanski socialistični zvezi v Chicagu. Pozdravljeni pa naj nam bodo prav vsi, kajti vsak doprinaša svoje žrtve za delavski razred in smo ga v naši sredi prav veseli. Izletniki so s potovanjem zadovoljni, pritožujejo se le radi vročine, ki jih je na potu mučila.

Dobili smo že tudi obvestilo, da je odpotovala v nedeljo, dne 6. t. m. tudi že tretja grupa izletnikov SNPJ s parnikom Aquitania iz New Yorka. Skupina šteje 80 oseb in dospe v Ljubljano 15. t. m. Med izletniki te skupine se nahajajo kolikor nam znano sodrug Ivan Molek, glavni urednik »Prosvete« in delavski pisatelj, ki prihaja sem kot poročevalec »Prosvete«, dalje menda Vincent Cankar, predsednik SNPJ ter Jakob Zupančič iz Chicaga, tajnik Izletnega odbora SNPJ. Te naše rojake pozdravljamo s tem in jim želimo najlepšega bivanja med nami ter najugodnejših vtisov o nas.

Stanovanjska politika na Dunaju.

Hišni gospodarji prodajajo hiše. Tudi odprava stanovanjske zaščite ni pomagala.

Pretekli teden je dunajski župan dr. Seitz zopet na svečan način predal svojemu namenu devet novih, modernih stanovanjskih palač s približno 2000 stanovanji, ki jih je mestna občina sezidala v raznih dunajskih okrajih. Stanovanjska politika dunajske mestne občine kaže za najemnike že očitne blagodejne posledice. Nad 40.000 lepih, vsem zahtevam higijene in moderne komforta odgovarjajočih stanovanj, ki jih je mestna socialistična uprava zgradila po prevratu, ni ostalo brez posledic v splošni stanovanjski politiki. Ena glavnih zahtev meščanske politike v povojnih letih je bila odprava stanovanjske zaščite, ker so hišni gospodarji na vsak način hoteli svobodno razpolagati s stanovanji in poljubno navijati najemnine. To se jim je z okrepitevijo reakcije deloma tudi posrečilo in pred enim letom je bila stanovanjska zaščita v toliko zrahljana, da so se povišale najemnine. Rezultat je bil pa čisto drugačen, kakor so ga pričakovali hišni gospodarji. Velik del mestnega prebivalstva je takrat že stanoval v cenenih, zdravih stanovanjih mestne občine, zlasti kar se tiče nameščenstva. Teh hišni gospodarji niso mogli več zajeti v svojo kalkulacijo. Posledica tega je bila, da je veliko število stanovanj ostalo praznih in so

gospodarji, če so hoteli dobiti najemnike, morali znižati najemnine. Slabo opremljena in nezdrava stanovanja so pa sploh ostala prazna. In nenkrat se je izkazalo, da hiše ne nosijo več tistih rent, kakor se je pričakovalo, in čez noč so preplavile realitetni trg številne prodajne ponudbe. A kupcev za hiše ni bilo. Kupci iz inozemstva, ki so v prvih povojnih letih, v letih avstrijske inflacije in bede, pokupili na Dunaju kar cele ulice, bi se sedaj sami radi znebili svojih hiš. Razne banke in zavarovalnice, ki so svojčas za neizterljive dolgove in obresti prevzele realitete svojih dolžnosti, so že tako obremenjene s hišami, da se jih danes branijo. Cene hišam so zato v zadnjem letu padle že za polovico.

Vsega tega so krivi kajpada »avstromarksisti«, ker so zidali občinske hiše. Zato zvezna vlada tudi ne da dunajski občinski upravi nobenih dotacij za zidanje stanovanj, kakor bi jih po proporciju finančnega zakona morala dati, in je mestna občina prisiljena, da kljub temu iz lastnih sredstev zida. Zato toliko vrišča proti »Breitnerjevemu sistemu«, ki ga delajo heimwehrovski in krščansko socialni hišni gospodarji, ker bi radi svoje vlažne brloge spet za drag denar napolnili z najemniki.

Franc Domes

predsednik avstrijske Zveze kovinarjev, je umrl.

Rojen je bil leta 1863 kot sin ključavničarskega pomočnika in se je potem tudi sam izučil ključavničarstva ter je kot tak prepotoval pol Evrope, po svoji vrnitvi pa je delal v dunajskem arzenalu, kjer je ustanovil prvo društvo kovinarjev. Ko so ga leta 1885 radi nekega spora odpustili, se je popolnoma posvetil strokovnemu gibanju. Leta 1906 je bil prvič izvoljen v dunajski občinski svet, leta 1911 pa v državni zbor. Od leta 1910 je bil član strokovne komisije, od leta 1920 pa njen predsednik in obenem predsednik Delavskih zbornic. Med vojsko se je neustrašeno boril proti prisilnemu vojnemu delu delavcev, in leta 1916 je sklical na Dunaj »delavski zbor«, ki je zopet oživil strokovno gibanje, ki ga je vojna razbila. Slava njegovemu imenu!

Doma in po svetu.

Parnik »Karadjordje«, ki ga je pokvaril v Pašmanskem prelivu italijanski še enkrat večji parnik »Morosini«, počiva sedaj na pečini. Vrši se preiskava. »Karadjordje« je vozil po ožini pravilno. Kvečjemu sto metrov bi bil morda še utegnil voziti bližje obrežja, dočim je imel »Morosini« na svoji strani 900 metrov široko pot. Italijanski parnik tudi ni bil razsvetljen. Tudi nezgoda sama označuje malomarnost italijanskega parnika. Po nesreči je moral jugoslovanski poveljnik povedati italijanskemu poveljniku, da naj zapelje svojo ladjo nazaj, ker bi se bili sicer obe ladji potopili, zlasti pa »Karadjordje«, ker ne bi bil mogel zapeljati na sipino. Moštvo jugoslovanske ladje je ostalo v temi še četrtr ure v kurilnici pri aparatih in poveljnik ladje je odredil, ker je bilo na eni strani krmilo pokvarjeno, da je ladja z enim krmilom manevrirala in zaplula na pečenico. Kapetan Prodan in moštvo »Karadjordja« je v polni meri izvršilo svojo dolžnost, dočim je italijanski poveljnik Olivotta izgubil glavo neglede na to, da je po nepotrebnem trčil v parnik »Karadjordje«.

Konferenca balkanskih držav se bo sestala letos 5. oktobra v Atenah. — Prorokujejo unijo balkanskih držav.

Dr. Seipel tudi za Habsburžane. Radikalni francoski list »La République« poroča, da v Avstriji vodi propagando za vrnitev Habsburžanov na avstrijski prestol bivši kancler prelat dr. Seipel.

Georg Emmerling, dunajski podžupan, je praznoval 12. julija šestdesetletnico svojega rojstva.

Avstrijski monarhisti so ob priliki stoletnice rojstva cesarja Franca Jožefa, nameravali postaviti njegov spomenik. Ker se pa v ta namen nobenemu ni ljubilo posegati globoko v žep, so se nazadnje zadovoljili s spominsko ploščo, ki jo bodo 17. avgusta odkrili v Votivni cerkvi (!) na Dunaju.

Proces proti komunistom v Budimpešti, je bil v petek zaključen.

Glavni obtoženec, Bela Lander, je bil obsojen na pet let težke ječe. Tudi vsi ostali obtoženci so bili obsojeni na večletne zaporne kazni.

Čudna vloga madžarske vlade. Madžarski socialistični list je poročal, da so legitimisti izdali manifestacijo izjavo za Habsburžana Otona. Preklic izjave pa je podala vlada. List se izprašuje, v kakšni zvezi je izjava legitimistov z vlado?

Za nezaposlene na Čehoslovaškem. Čehoslovaški minister za socialno politiko, socialni demokrat dr. Czech, je povedal zastopnikom strokovnih organizacij, da ima 10 milijonov Kč državnega denarja na razpolago za nezaposlene delavce. Naši gospodarski krogi pa smatrajo, da država nima take naloge in še denar, ki ga plačujejo za borzo dela, se mora nalagati deloma v bankah.

Ne bo nič z amnestijo organiziranih morilcev. Pred kratkim je nemški državni zbor sprejel amnestijski zakon, s katerim se amnestira med drugimi tudi tiste, ki so obsojeni radi tajnih umorov. Te so zagrešili nemški fašisti, ki se skrivajo pod različnimi imeni. Za ta zakon so glasovali tudi nemški komunisti. Državni svet pa je ta sklep »Reichstaga« anuliral z motivacijo, da se nikakor ne sme v času neverjetne posurovelosti v političnem boju amnestirati političnih morilcev, katerim je umor postal poklic.

Hakenkreuzerska zaloga orožja odkrita. V Potsdamu pri Berlinu je bil pri neki avtomobilski nezgodi usmrčen policijski pripravnik Dörre. Pri njem so našli korespondenco z nekim trgovcem Happejem v Berlinu, iz katere je bilo razvidno, da skrivajo Happe in njegovi tovariši velike zaloge orožja za nacionalne socialiste. Naslednjo noč je policija izvršila 12 hišnih preiskav in našla velike množine raznega orožja.

Za odpravo potnih listov se je na kongresu evropske carinske unije zavzel francoski komisar za pospeševanje prometa, Gerard. Izjavil je, da so potni listi brez praktičnega pomena in nepotrebna ovira razvoja tujskega prometa.

Senzacija v Milanu — protifašistični letaki iz letala. Dne 11. t. m. je priletelo nad Milan v Italiji letalo, ki je metalo na mesto protifašistične in protimilitaristične letake. Letalo je krožilo nad mestom pol ure. Letalo je pa ušlo italijanskim vojaškim letalskim zasledovalcem. Ker je v okolici Št. Gotharda takrat ponesrečilo letalo iz Pariza, menijo, da je to letalo prišlo iz Pariza. Pravijo, da so pod razbitim letalom našli tudi nekaj dotičnih letakov.

Na Briandovo spomenico o Pan-evropi odgovori jugoslovanski mini-

ster za zunanje stvari, dr. Marinković, dne 20. t. m. Odgovor bo pritrjevalen, pritrjevalna naj bi bila tudi dejanja.

Danski poslanik v Jugoslaviji. Danska vlada je imenovala v Beogradu svojega poslanika za balkanske dežele, Erika Bieringa, ki je služboval doslej v Litvi. Misija poslanika utege imeti poleg gospodarskega tudi politični značaj.

Rykov odstopi? V ruski vladi se sicer najbrže izvedo ipremembe. Da bi pa postal Stalin predsednik sveta komisarjev, pa ni verjetno. Utegnil bi Stalin prevzeti predsedstvo sveta komisarjev, toda verjetno ni, da bi Stalin zavzel nižje mesto kakor ga ima. Politbiro komunistične stranke Rusije (odbor stranke) je v sovjetski Rusiji najvišja instanca in 16. kongres komunistične stranke je izrecno ugotovil, da mora tudi zunanjo politiko sovjetske Rusije diktirati centralni odbor komunistične stranke. O tem torej ni dvoma, da si Stalin obdrži dalje vodstvo stranke. Mogoče je pa, da bo Rykov zaradi svojega desničarstva zapustil svoje mesto v centralnem odboru stranke.

Stalin je zopet slabe volje. Stalin se je daljšo dobo silno eksponiral. Tudi zadnji kongres ga je močno izčrpal. Zato se bavi z mislijo, da bi odložil mesto generalnega tajnika stranke in prevzel predsedništvo ljudskih komisarjev. Nadeja se, da bi s tem pomirjevalno vplival na opozicijo, ker bi ne bil več na tako vidnem mestu in ne opravljal izvršilnih poslov stranke.

Pred revolucijo v Egiptu. Angleški listi poročajo, da je revolucija v Egiptu pred durmi. Hočejo proglašiti republiko. Kralj Fuad se zanaša na pomoč Anglije.

Strašno neurje v Južni Srbiji. V četrtek, dne 9. t. m. je divjal nad Južno Srbijo silovit vihar, ki je napravil ogromno škodo zlasti po okolici Pristine. Padala je tako debela in gosta toča, da je dvojce otrok ubila. Cele črede drobnice in nad 100 hiš je povodenj odnesla.

Katastrofa na cestni železnici — 67 delavcev mrtvih. V soboto, dne 12. julija ob 6. uri zjutraj se je pipečila v argentinskem glavnem mestu, Buenos Aires, silna katastrofa na cestni železnici, ki je zahtevala 67 smrtnih žrtev. Neki vlak, ki je vozil čez most reke Barraca, je vsled hude megle padel v reko, ker voznik ni pravočasno opazil, da je bil premakljiv most dvignjen radi prehoda neke ladje. Od 70 potnikov je utonilo 67, samo trije so se rešili, ki so pravočasno odskočili. Ponesrečenci so po večini delavci, ki so se peljali na delo v tovarne.

Baťa, univerzalni podjetnik. — Znani čehoslovaški tovarnar čevljev iz Zlina, Tomaž Baťa, imeno-

Ali nabirate člane za Cankarjevo družbo?

Letos bodo še lepše knjige. Vsak čitatelj „Delavske Politike“ naj bo član „Cankarjeve družbe“, ki je naš ponos. S tem pokaže tudi svojo zavednost.

Tone Maček:

Ženin iz Amerike.

Vse je hotelo vedeti: kaki so kraji koder se je vozil, kaki so ljudje, živali, rastline v Ameriki. Moral je skočiti domov po svoj atlas in potem sta natančno preštudirala vso pot, koder se je vozil Tone.

»Joj, kje je Pueblo! Sredi Amerike! Jaz bi svoj živ dan ne prišla tako daleč.«

»Nič posebnega. Danes prepotujejo ljudje lahko v dveh mesecih krog in krog zemlje.«

»Da bi se le zdrav vrnil. Čemu je le šel tako daleč?«

»Ja, vidiš Tilka, to je že v moški naravi. Mladega moža tira že nek poseben nagon k udejstvovanju, k posebnim podvigom, s katerimi se hoče izkazati, zlasti če je še zaljubljen, medtem ko ženske bolj ljubijo mirno domačnost.«

»In vendar se mi zdi, da ga imam zdaj še veliko bolj rada kot kdaj prej.«

Nande se ji je samo žalostno nasmehnil. Spričo njene velike ljubezni je zatajal vsa svoja grenka čustva in obup. Udeleževal se je njene

sreče, kakor se hromi udeležuje iger in tekanja brezskrbne mladine.

Spomladi je Tilka malo gredo pred kočjo razširila v lep vrt, ki ga je zasadila z obilico rož in duhtečega grmičja, ki ga je izprosila od prijatelja. Krajčev oče je napravil krog vrta plot. Pred hišico sta pa zasadili z materjo mlado drevo divjega kostanja.

»Naj vidi ko se vrne, da tudi me nismo medtem držale križem rok. Za hišico zasadimo še par sadnih dreves, pod vinogradom izpeljemo brajdo in posadimo breskev. V jeseni pa, če bog da zdravje, še kočjo malo popravimo in ocedimo.«

Tilka je čisto pozabila na židano ruto in rumene čevlječke. Samo najpotrebnejše je kupovala. »Komu se mi je pa treba lišpati; fanta že imam, in ta me je tudi v preprosti obleki vzljubil.« Skrbno je spravljala prihranjen denar v škatljico s ključkom, in se vsako soboto veselila, če je mogla zopet priložiti. Mati je prodala vsak dan dva litra mleka in v jeseni polovnjak vina. Tudi to sta spravili v škatljico.

»Če prinese on vsaj toliko, kolikor bova medve imeli, potem lahko uresničimo njegove načrte. Gotovo pa prinese veliko, veliko več.«

K veliki noči je zopet pisal:

»Polovico rudarjev so odpustili. Tudi mene. Pravijo, da za poletje ni naročil za premož. Seveda, celo zimo smo delali nadure in jim nasipali premožga cele gore. Sedaj pa hajd! Jim pride bolj poceni. In ogoljufali so nas, kjer so le mogli: Ven smo pošiljali zvrhane vozčke, zunaj so pa polovico iz njih odmetali, da so bili na vagi bolj lahki. Lahko imajo milijone. — Šel sem v drug kraj. Sedaj delam v topilnici železa. Delo je težko, vročina strašna. Mislim na Tebe in vse lahko prenašam. Hvala za zadnje pismo. Kadar ga dobim, je zame vedno praznik. Najlepše pozdrave Tvoj Tone. Naslov: Denver, lol.«

Tilka je odgovarjala redno vsako drugo nedeljo. Kupila si je celo mapo pisemskega papirja in znamk. »Da ne bo treba vsakokrat posebej kupovati. In pa cenejše se dobi.« Pripravljala se je k pisanju kakor h kakemu pobožnemu opravilu. Cel teden je v duhu sestavljala besede in stavke, ki mu jih bo pisala, a ko je sedela pri mizi s peresom v roki, je vse tisto nekam odletelo in njena čustva so se čisto samosvoje in nepripravljeno oblikovala v stavke in vrstice. Zdelo se ji je, kakor da dragi sedi pred njo in mu ona govori, tako neprisljano, kot bi v resnici nikdar ne mogla:

»Ljubi moj dragi!

Tri kapljice krvi prelila bom, z njo Ti to pisemce pisala bom! S treh kapelj naj

vzklijejo tri ovetke duhteče, da jih Tebi pokloni moje srce ljubeče. Prva rdeča gavrloža, naj plamen ljubezn objema oba. Druga prebela lilija, naj bi najina ljubezen bila, čista do dna. Tretja zeleni rožmarin, da nikdar ne vsahne na njo Ti spomin. Oh dragi Tone, kako hrepenim po Tebi, kako v tihih nočeh stegujem svoje roke, da Te objamem, s kako bridko sladkostjo šepetam Tvoje ime! A, Ti si tako daleč, daleč... Hrabrim se, da bi prenesla ta leta in te dolge mesece, ki me še ločijo od Tebe. Bom jih le zmogla? Koliko premišlujem o Tebi in si skušam dopovedati, da Ti gre dobro. In dasiravno se ne pritožuješ, vendar mi govori vest, da trpiš. Piši mi, prosim Te, natanko kako Ti gre. Ničesar ne prikrivaj. Jaz se tako mučim v negotovosti. Čutim, da ne more biti vse tako, kakor si pričakoval, kakor sva skupaj sanjala, kakor so zatrtjevali ljudje. O, Tone, raje kot da bi tam zapravljali svoje moči in svoje mlado življenje za nekaj, o čemur nisi prepričan, da bi mogel doseči, se vrni tak kakor si. Da, vrni se, in če nimaš denarja za vožnjo, potem mi piši. Pripravljene smo prodati edino kravo, samo da prideš nazaj k nama. Ko boš tukaj, bo zopet vse v redu...«

Še veliko je napisala Tilka: o svojih ljubezni, o svojih zlih slutnjah in zopet o svojih upih, o svojem delu v tovarni, o svojih tovarišicah, katera fanta ima katera in katera se bo kmalu omožila, o Mejovškovih je pisala, o Krajčevih in o Nandetu. Ni pozabila na vreme, kako kaže sadna letina in na svoj novi vrtič.

(Dalje prihodnjic.)

**ZVEČER za
namakanje
Schichtova
ŽENSKA HVALA**

**ZJUTRAJ za
izkuhavanje
Schichtovo
TERPENTINOVNO MILO**

pa je pranje gotovo!

van češki Ford, se je v zadnjem času začel baviti z različnimi drugimi industrijami. Začel je izdelovati nogavice, potem se je odločil, da bo izdeloval za svoje delavce poceni dvokolesa. Pri tem se je izkazalo, da se dobra dvokolesa dajo izdelati za ceno 690 Kč, to je ca. 1160 Din. Ta akcija je imela tak uspeh, da je Baťa že izdelal 7000 komadov dvo-koles, ki jih je prodal. Med tem je podjetni Baťa začel z izdelavo motornih koles, katerih je dobavil neki francoski tvrdki že 7700 komadov. S tem pa Baťa še ni pri kraju, ampak ima sedaj v zalogi tudi vse opremne dele, kot so gumijevi obroči za kolesa in motorje, nadalje ima glavno zalogo bencina in namerava po vsem Češkoslovaškem postaviti bencinske tanke. Dosedaj je že prodal tedensko 50.000 litrov bencina. Končno se bavi Baťa z mislijo fabricacije avtomobilov. To je vsekakor rekord podjetnosti. Vendar pa je tudi Baťa podjetni glavna zadača njegove podjetnosti.

V Lübecku je zastrupljenje radi cepljenja proti tuberkulozi zahtevalo sedaj že 53 smrtnih slučajev med cepljenimi otroci.

Dunajska radio-postaja šteje 400 tisoč slušateljev. Ravno te dni se je prijavil nov radio-slušatelj, dunajski trgovec Emil Volkmer, ki je dobil zaporedno številko 400.000. Pri tej priliki mu je bila izročena zlata ura kot premija.

Zvezan skočil iz vozečega vlaka. Neki Franc Huth je bil v St. Pöltnu radi ponarejevanja bankovcev obsojen na pet let ječe. V spremstvu zadržarjev bi imel biti prepeljan v kaznilnico Garsten. Med postajama St. Peter-Seilenstetten je pa, dasiravno zvezan na rokah, skočil skozi okno dirajočega vlaka. Vlak so takoj ustavili in šli ubežnika iskat. Našli so ga šele čez dve uri, skritega v žitu. Pri skoku se je samo malo opraskal po obrazu.

Ose so ga opikale. V Bredu na Avstrijskem, je neki kmet Gadermeier kosil in pri tem razdjal osino gnezdo. Razdražene ose so se zagnale vanj in ga tako opikale, da se je brez zavesti zgrudil in se sedaj v bolnici bori s smrtjo.

Vlomilec in orožnik. V Olomucu je neki orožnik presenetil vlomilca, ki je hotel ponoči vломiti v blagajno neke pisarne. Vlomilec je nanj streljal in ga zadel v trebuh. Orožnik je obležal; ko pa je vlomilec zapustil poslopje, ga je orožnik ustrelil v hrbet. Oba sta v bolnici.

Eksplozija v Carigradu. V četrtek zvečer je v vojnem pristanišču Ismid pri Carigradu vsled eksplozije bila porušena tovarna streliva Derindže, pri čemur je 30 oseb izgubilo življenje.

Potres v Španiji. Provincio Cardoba je zadel precej hud potres. V mestu Montila se je 60 hiš porušilo.

Strašna epidemija kolere je izbruhnila na Filipinskih otokih. Dosedaj je umrlo 1500 oseb.

All si že član »Cankarjeve družbe«? Poskrbi, da bodo tudi Tvoji prijatelji postali naročniki. Za 20 Din dobite štiri lepe knjige.

Potek praznovanja Zadrúžnega dne po naših zadrúžnih postojankah.

Letošnji zadrúžni dan so praznovalé naše zadrúge v večjih krajih na prav impozanten način. Zlasti lepo je bila organizirana proslava v Mariboru, kjer je tamkajšnja podružnica Konzumnega društva za Slovenijo praznovala 40 letnico ustanovitve prve zadrúžne prodajalne v Mariboru. Proslava zadrúžnega praznika pa je lepo potekla tudi v Ljubljani, Celju, Šoštanj, na Jesenicah itd.

Zadrúžni dan so praznovalé celjske delavske zadrúge, Konzumno društvo, I. Celiška mizarska zadrúga in Delavska pekarna, skupno s sodelovanjem strokovnih organizacij in Svobode. Na predvečer je bil na Starém gradu veličasten kres, okoli kojega se je zbralo veliko število delavstva. Ob kresu je zapeval pevski zbor Svobode nekaj lepih pesmi, grad se je razsvetlil z rdečo bengalično lučjo, v zrak so brnele rakete. Bil je diven večer in lep pogled na mesto, ki je žarelo v številnih lučkah. Pri tej priliki se je izvršilo tudi godovanje pevovodje pevskega zbora g. Cirila Preglja, kateremu je pevski zbor poklonil zlato liro. Vesela družba je prepevala pesmice in izgovorilo se je več zdravic, ki so vse izzvenele v proslavo proletarskega zadrúžnega dne. Naslednji dan, v nedeljo je bilo slavnostno zborovanje v Del. zbornici, popoldne pa pešizlet v bližnje Trnovlje, katerega se je udeležilo zadostno število zadrúžnikov in pevski zbor.

V Šoštanju smo sklicali v svrhu praznovanja zadrúžnega dne v soboto 5. t. m. zvečer shod v Zadrúžnem domu, na katerem je poročal

zadr. Lovro Jakomin iz Ljubljane. Govornik je lepo opisal težnje zadrúžno in strokovno organiziranega delavstva ter pozval vse navzoče k složnemu delu. Naslednji dan so pa zadrúžne organizacije priredile v Zadrúžnem domu veselico z godbo in plesom, na kateri se je razvila prav animirana zabava. Zadrúžni dom in obe prodajalni sta bili ta dan lepo okrašeni, za kar gre zahvala tamkajšnjim uslužbencem Konzumnega društva za Slovenijo in krajevnim funkcionarjem združenih organizacij.

V Litiji so tamkajšnji zadrúžniki prav lepo praznovali Zadrúžni dan. Zbrali so se v nedeljo popoldne in odkorakali na izlet in obisk bližnje podružnice Konzumnega društva v Zavrstniku. V tamkajšnji gostilni je izletnike dobro postregel zadr. Skubic. Ker so imeli Litijanci po zaslugi predsednika krajevnega odbora Konzumnega društva zadr. Ranzingerja s seboj tudi godbo, je vladalo na celotni prireditvi prav izborna razpoloženje.

Kakor rečeno, so delavske organizacije po drugih krajih Slovenije lepo manifestirale za zadrúžno idejo in bomo potek praznovanja po dobljenih poročilih obširneje opisali.

Maribor.

Javna kuhinja v Mariboru je pred otvoritvijo. Za danes, dne 15. julija so povabljeni zastopniki delojemalskih ustanov in organizacij, zastopniki občine in tiska. V sredo, dne 16. julija prične ta velika in moderna kuhinja svojo funkcijo. Kuhinja se deli v tri deloma večje, deloma manjše jedilnice. V vsaki jedilnici se bo delila hrana po A, B in C abonmanih. Tako bo stala na primer hrana v oddelku A skupno z zajutrekom, kosilom (juha, prikuha in meso) in večerjo Din 10.30, brez zajutreka Din 8.30; v oddelku B bo stala hrana zajutrek, kosilo (juha, dve prikuhi in meso) in večerja Din 14.30 dnevno, brez zajutreka Din 12.30. V C razredu bo stala hrana zajutrek, kosilo (juha, 2 prikuhi, meso in močnata jed) in večerja Din 16.30, brez zajutreka samo Din 14.30. Samo kosila bodo stala v A razredu Din 5.—, v B Din 8.— in v C Din 10.— enkrat. Slučajni gostje, ki jedo po naročilu, plačajo za vsako kosilo Din 1.— več. K vsakemu kosilu se seveda da tudi kos kruha. Kuhinja je higijensko in najmoderneje urejena. Tako se n. pr. greje voda do 90° C z nočnim tokom ponoči v veliki električni peči, ki se jo podnevi enostavno prelije v veliki kotel za juho, ali pa v posodo na velikem plinskem štedilniku, kjer v nekaj minutah zavre. Električni bojler za gretje vode je dobavilo mestno električno podjetje in je največji v Mariboru, ostalo plinsko kuhinjsko opremo pa mestna plinarna v Mariboru. Tudi ta oprema je za naše razmere redkost. Brez dvoma je to najmodernejša in največja javna kuhinja v Mariboru. Prijave za abonma

Širite naš list!

Ljubljana.

Zadnja seja ljubljanskega občinskega sveta v petek je bila precej burna in barvana. Razpravljal je občinski svet zlasti o gradnji carinarnice, o regulaciji svetokriškega okraja in o računskem zaključku za leto 1929. Zlasti o računskem poročilu se je razvila »ostra kritika«, ki je sicer opravičena, vendar je značilno da se je v tej kritiki uveljavljal krog občinskih svetnikov, ki je tudi sicer dal duška svoji volji v posebnem odražanju. Ljubljanska občina nima zmisla za socialnopolitične probleme. Vemo pa tudi, da je prav ta »kritična« opozicija že nastopila proti prvemu proračunu za leto 1930 in hote ali ne hote povzročila, da so se morale črtati v proračunu postavke v socialnopolitične svrhe. Inicijatorji, kakor so upravičeni do kritike, utegnejo imeti pri vsem tem namen, pridobiti si v občini več vpliva.

Ljubljanska občina zamenjava hiše. Med vojaško oblastjo in mestno občino ljubljansko se je sklenil dogovor, da prevzame vojaška uprava mestni vojašnici »Kralja Aleksandra I.« na Dunajski cesti in »Vojvode Mišiča« vojašnico v Metelkovi ulici. Mestna občina dobi za obe vojašnici staro šentpetersko vojašnico in trnovsko jahalnico s pripadajočim zemljiščem.

Komisar Okrožnega urada za varovanje delavcev v Ljubljani, dr. Miha Krek, je napravil v soboto odvetniški izpit.

se sprejemajo od torka naprej ob pol 12. uri pri blagajni kuhinje na Slomškovem trgu št. 6, glavna vrata.

Deložirancev nič koliko, ampak kam z njimi? Tako se pogosto čita v našem dnevnem časopisu. To časopisje ve mnogo novega in dobrega poročati. Samo od časa do časa se registrira — čisto na kratko seveda — prirastek deložirancev pod državnim mostom. Kaj bi bilo treba ukreniti, da se z nadaljnjimi deložacijami preneha in deložirance spravi pod streho, t. j. v stanovanja, takšna kot so v naših krajih običajna in našim kulturnim prilikam primerna, o tem ne čujemo prav nikakih predlogov. Enkrat pred leti so se delavski zastopniki v občinskem svetu pričakali z gospodo radi stanovanjskih vprašanj in tista pričakanja niso bila brez uspeha. Pri neki taki priliki se je izrazil neki gospod v občinskem svetu: Da bi le bilo že enkrat konec zaščite najemnikov, kajti potem bo takoj boljše. Delavski zastopnik pa je bil čisto nasprotnega mnenja in je skušal učenega gospoda prepričati, da v tem slučaju ne bo boljše, ampak mnogo slabše, na kar mu je gospod odvrnil takole: Bo že hudo, toda to bo trajalo kake tri mesece, potem pa se bo vse lepo uredilo. Sedaj je že dolgo tega, odkar je zaščita stanovanjskih najemnikov prenehala, pa ne samo, da se še vedno ni nič uredilo, pač pa stanovanjske najemnike sistematično mečejo na cesto! Ampak naša gospoda, ki se ne čuti nikomur odgovorna, se prav nič ne briga za to, kar se okoli nje godi, namesto, da bi pogledala okoli sebe, raje vtakne glavo v pesek. Pač, merodajni se bavijo z neko bolj tajno mislijo, kako bi odpravili škandal, da se ne bi ljudje v dvajsetem stoletju naseljevali pod državnim mostom, ker kaj takega je tudi za naše prilike nekaj nezaljšane. Prišli so baje na zelo originalno idejo, ki ne bi nič stala, vendar pa bi imela uspeh. Nič ne de, če ta zamisel ni niti najmanj socialna; namen posvečuje sredstva! Vsi deložiranci, ki niso v Maribor pristojni, bi morali odgonskim potom v domačo občino. Če bi bili prej prišli na to idejo, bi si bili lahko prihranili milijone, ki so bili potrošeni za nove stanovanjske hiše. Ta predlog ni kar tako, samo treba bi ga bilo izpopolniti na ta način, da se požene v domačo občino vse one, ki ne živijo v mestu od produktivnega dela, temveč od špekulacije. Na ta način bi bilo seveda mnogo stanovanj praznih in naš Maribor bi se vendarle razbremenil. Pri tej priliki se nehote spominjamo na slučaj, ko se je z vso silo hotelo neki vdovi neke daleč z dežele podeliti novo stanovanje v mestu, ki ni preje nikoli bivala v mestu in tudi ni imela tu nič opraviti, samo da bi svojo penzijo tukaj uživala. To se je sicer prepričilo, če pa se ji je pozneje vendarle stanovanje podelilo, nam pa ni znano. Torej kako bomo reševali stanovanjsko bedo, z zidanjem ali pa odgonskim potom!

Župan roti hišne posestnike, naj ne nadaljujejo z deložacijami. V zadnjem času je bilo v našem mestu deložiranih več družin, ki so se zatekle pod državni most. Med njimi so mali otroci. Mestna občina mariborska nima možnosti, da bi nudila tem deložirancem streho, ker ima docela zasedena vsa svoja stanovanja, gradba nadaljnjih stanovanj pa je radi finančnih težkoč zaenkrat nemogoča. Odpomoči deložirancem pod mostom bi bilo torej mogoče le s sodelovanjem naše javnosti. Hišni gospodarji se radi tega naprošajo, da svoja prosta stanovanja, ki bi prišla za sedanje in bodoče deložirance v poštev, prijavijo socialnopolitičnemu uradu mestnega načelstva, kjer so na razpolago podatki glede vseh deložirancev. Obenem apelira mestno načelstvo tem potom na uvidevnost hišnih gospodarjev oziroma stanodajalcev, da v tej prehodni dobi, ko se je ukinila stanovanjska zaščita, postopajo kolikor mogoče obzirno in se poslužujejo deložacij le v skrajnem slučaju, ker bi drugačno postopanje vedlo do

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

**NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22**

nedoglednih posledic. — Dr. Juvan, mestni načelnik. — To so torej posledice odprave stanovanjske zaščite: nesramno visoke najemnine in — deložacije. Ali se merodajni činitelji zavedajo, da bo treba te nesocialne pojave energično zajezi?

Službo išče marljiva absolventinja meščanske šole v kaki pisarni, ker ji to narekuje težke gnotne družinske razmere. Reflektanti naj se obrnejo tozadevno na socialno-politični urad mestnega magistrata, kjer dobijo potrebna pojasnila.

Celje.

Sestanek trgovskih in privatnih nameščencev, ki se je vršil dne 9. t. m. zvečer v Narodnem domu, je bil v očigled važnemu dnevnemu redu jako dobro obiskan. Prisotnih je bilo do 100 nameščencev, ki so pazljivo sledili izvajanjem govornikov. Predsednik podružnice ZPNJ je v dolgem govoru očrtal trnjevo pot, ki jo gazijo trgovski nameščenci, da si pribore nazaj stare pravice. Iz njegovih izjavanj se je moglo posneti, za katerim grmom tiči zajec, ki ga bo treba pregnati. Trgovski nameščenci točno vedo, da je vsa celjska javnost za stari delovni red v trgovinah, za popoln nedeljski počitek, pa tudi je javna tajnost, da je nad 90 odstotkov šefov trgovin proti nedeljskemu delu in da tudi v načelstvu gremija ni sloge. Zato se čudijo, da načelstvo gremija ne izvaja konsekvenc, ko je na tak način dobilo od svojih članov nezaupnico. Poročal je tudi o korakih, ki sta jih pomočniški odbor in ZPNJ napravila. Obrnila sta se na bansko upravo s prošnjo, da se upostavi v Celju in okolici stari red, pobirala sta podpis za to itd. Na drugi strani je pa trgovski gremij izdal na svoje člane okrožnico, da se naj člani disciplinirano drže banske odredbe. Iz i so napravili uko banska naredba pravi, da morejo biti lokalni po dve uri odprti, oni pa so e zamenjali v a — v morajo. Neki gospodje so pa bojda celo poslali na vse uprave časopisov, da naj v tej zadevi ničesar ne priobčujejo, sicer da jim bodo odtegnili — inserate. Predsednik ZPNJ za dravsko banovino, Petejan, je na podlagi teh informacij priporočal, da naj gredo nameščenci v tej legalni smeri naprej in zmagajo bo sigurno njihova. Poročal je tudi, da je o priliki zadnjega zasedanja mednar. urada dela v Ženevi bilo govora tudi o privatnih nameščencih, da se bo tudi za nje izdelala mednarodna konvencija o delovnem času in čim jo država podpiše, da naj privatni nameščenci stopijo na plan za njeno izvedbo. Končno bo tudi treba gledati, da se začno ustvarjati kolektivne pogodbe kot je to po drugih državah običaj. Pri točki o sklepanju o nadaljnjih akcijah se je sklenilo prepustiti odboroma pomočniškega odbora in ZPNJ, da po svoji uvidevnosti z vsemi močmi pospešita rešitev tega za Celje važnega in perečega vprašanja. Državni nameščenci, člani Nabav. zadruga drž. nameščencev, so

poslali banu posebno spomenico, v kateri prosijo z dobrimi utemeljitvami, da se uvede v Celju status quo ante. Za to njihovo moralno podporo se jim je zbor z navdušenjem javno zahvalil. Pripomniti moramo, da so bili na tem sestanku navzoči vsi celjski poročevalci časopisja, ki so imeli priliko videti in slišati, kako nameščenci o svojih razmerah sodijo. Iz sestanka, ki je bil ves čas na višku resnosti, se je moglo posneti, da so trg. nameščenci solidarni in trdno vneti, da bodo svoj cilj tudi kmalu dosegli z geslom: vsi za enega, eden za vse! Kar jim želimo tudi mi v tem njihovem stremljenju ter tudi podpiramo!

Še ena. Nek trgovec v Gaberju zaposluje vajenka. Kakor se je pa že dostikrat opazilo, mora ta vajenka voziti težke dvo-kolnice, seveda naložene z blagom. Če je to mladi deklici v prid dvomimo, se za taka dela potrebuje navadno močne moške roke.

Nesnažna Voglajna je bila 9. julija komisijeno ogledana. Komisijo je vodil višji pristav srez. poglavarja g. Forčesin, navzočih je bilo več inženjerjev, kemijskih izvedencev in zastopnikov obojestransko prizadetih strank. Komisija je konstatirala, da je voda nezdrava, da plava po nji katran, da res smrdi. Ogledali so si plinski čistilec tovarne Westen, ki ni bil kolavdiran(!) ter ugotovili vse nedostatke, zaradi katerih se je okoliško prebivalstvo pritoževalo. Tako je iz ene tovarniške odtočne cevi tekla tekočina z dušičim smradom. Kemični izvedenci so ugotovili, da plava po Voglajni katrovno olje in da ima voda smrečič duh, ki se sicer najde povsod, pri sličnih obratih. Pri plinskem čistilcu se je ugotovilo, da se pri generatorjih izteka v kanal črna voda in da se tu zbirajo vse druge odpadne vode iz tovarne. Voda iz generatorja vsebuje razne kemične spojine, ki škodujejo ribam. Kemična izvedenca sta tudi potrdila, da izvira okuženje zraka iz teh odpadnih vod, vsled česar bi se te odpadne vode ne smele iztekati v Voglajno. Da se ti nedostatki odpravijo, je bil inženjer mnenja, da bi se morale čistilne naprave preurediti takoj potom filtracije, sedimentiranja in prežračevanja v bazenih, s čemer bi se ves položaj takoj zboljšal. Primerjali so te naprave z napravami tovarne v Štorah, kjer je vse v redu. Napraviti bi se mogel tudi prodni filter. Sanitetni referent zdravnik dr. Schwab je zahteval pismeno, da se mora obratovanje z brez oblastnega dovoljenja postavljenim plinskim čistilcem takoj odpraviti iz zdravstvenih ozirov. Komisija je tudi konstatirala, da so odpadne vode kemične tovarne neškodljive, a cinkarniške pa so ribam škodljive in je zastopnik ribarskega društva zahteval, da se tudi cinkarni predpišejo čistilne naprave. Zastopnik tovarne Westen bo podal svojo izjavo čez par dni, a ravnatelj tovarne g. Pfeifer pa je izjavil, da če se prepove obratovanje s tem plinskim čistilcem, bo tovarna ustavila obrat. Ta grožnja se je smatrala za neresno, ker se dajo čistilne naprave primerno namesčiti. — Torej je upati, da se bodo sanitarne razmere v okoliški občini v doglednem času izboljšale, kar je v očigled neznošnemu smradu, ki je uhajal iz vode in okuževal zrak, že skrajno potrebno.

šale, kar je v očigled neznošnemu smradu, ki je uhajal iz vode in okuževal zrak, že skrajno potrebno.

Pevski koncert v parku. Pevski odsek Svobode priredi v soboto, dne 26. julija v mestnem parku ob 8. uri zvečer koncert. Pevski koncert v javnem parku bo za Celje nekaj novega in upamo, da bo tudi dobro obiskan. Malenkostna vstopnina, kot se običajno pobira o priliki koncertov tuk. železničarske godbe, je namenjen v prid podpornega društva revne dece in vojnih invalidov v Celju.

Tomobola. O priliki zadnje tombole celjskega gasilnega društva je dobil glavni dobitnik nek kmečki fant iz Savinjske doline, in sicer motorno kolo. Ker se sam ni znal voziti, ga je seveda prodal za 7000 Din, nato pa šel v gostilno, kjer je napravil s svojimi tovariši veselico. Ko je bilo veselice konec, so ga fantje vrgli na cesto in pretepli, da je moral iti v bolnišnico, od denarja mu je ostalo samo še kakih 1500 Din. Ta je dobro zadel.

„Priatelj prirode“.

Ekspedicija dunajskih »Priateljev Prirode« na Kavkaz. Dunajski »Naturfreunde« pošljejo te dni znanstveno ekspedicijo na Kavkaz. Udeleženih je osem oseb, ki vzamejo s seboj vso potrebno opremo in razne aparate za geološko, geografsko, klimatično, biološko in botaniško raziskovanje težko dostopnih kavkaških vrhov. Njih prtljaga bo tehtala nad 800 kg, ki jo bodo morali v gore sami nositi na hrbtih. Vozili se bodo z Dunaja preko Varšave in Moskve do Nalčika, zadnje železniške postaje pred kavkaškim masivom. Od tu z vozni do Kumina, zadnje človeške naselbine, odkoder se podajo peš v višino 3000 metrov, kjer postavijo šotore. Od tu bodo podvzemali plezalne ture na večne snežnike, Elbrus in Kasbek, da proučijo njih turistične možnosti in izvršijo popravke na dosedanjih geografskih kartah. Vrnejo se koncem avgusta. Rusko delavsko turistično društvo jim bo dostavilo vodnike. Ekspedicijo so s prostovoljnimi prispevki omogočile avstrijske delavske organizacije.

Radio.

Radio in tehnika. Vsi vemo, da je radio kot panoga moderne tehnike povzročil silen preobrat in neverjetno hiter razvoj v telefonski in telegrafski tehniki. Ni pa samo prisilil te panoge, da je v hitrem tempu skušala vedno odgovarjati zahtevam sodobnosti, temveč je tudi mnogim drugim pridobitvam moderne tehnike s svojimi zahtevami dal neverjeten pospešek. Tako je n. pr. zelo zanimivo in uspešno uplival na razvoj gramofonske industrije. Pri veliki porabi plošč je seveda jasno, da skuša vsaka tovarna gra-

mofofskih plošč kar najbolj izboljšati kvaliteto svojih izdelkov. Zakaj naročniki radija žele poslušati le tako reproducirano glasbo, kateri se le malo ali nič ne pozna, da prihaja iz zarez v ebonitu gramofonske plošče. Zato so v Ameriki začeli izdelovati nekatere tovarne gramofonskih plošč posebne plošče za radijski prenos. Glasba iz teh plošč se reproducira tako čisto in jasno, da radijski naročniki ne morejo ločiti te reproducirane glasbe od običajnega glasbenega programa. Seveda izdelujejo te plošče s prav posebno vestnostjo. Najprej izvedejo že registracijo na originalu voščene matrice z veliko natančnostjo. Nadalje sprejemajo posamezne komade na zelo velike plošče s premerom 40 cm, ki se prav počasi vrte. Tako naredijo te plošče pri reprodukciji samo 33 in pol obratov na minuto, dočim jih običajno naredijo okrog 78. Zanimivo spremembo so uvedli tudi v tem, da odigravajo te nove plošče od srede navzven, torej narobe kot pri običajnih. To pa zato, ker je znano, da je reprodukcija v plošči proti sredini vedno slabjša, naročnik pa je, če želi mora poslušati reproducirano glasbo, nezadovoljen, če je najslabši del programa vedno konec. In zato imajo Amerikanci gotovo prav, če se zavzemajo za načelo: Konec dober, vse dobro.

Meh za smeh.

Iskanje.

»No?«
»Iščem blagajnika.«
»Saj ste ga vendar že včeraj dobili.«
»Ravno tega danes iščem!«

Pri krstu.

Župnik: »Kako ime pa mu naj damo?«

Boter: »Ojej, gospod župnik, kar Gašpar naj bo! Saj oče ga ne rabi za drugo, ko za krave past.«

Kaj je lažje?

»Neumnost!« reče prevzetni milijonar nekemu delavcu, »da se vse živne dni za tako ničvredno plačo mučiš. Jaz pa samo en četrt ure s škarjami režem kupone, pa imam za celo leto dosti.«

»Se to je preveč napora,« odvrne delavec, »če hočem, mi je treba samo takemule, kakor ste Vi, vrat prezati, pa sem za vse življenje pre-skrbljen.«

PRISTOPAJTE K

ŠTAJERSKI HRANILNICI IN POSOJILNICI V MARIBORU

Delež stane Din 100.—Člane sprejema začasno Ljudska tiskarna, Sodna ulica 20.

MALA NAZNANILA.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Poceni ure, zlatnino in srebrnino ter vsa v to stroko spadajoča popravila pri

Albertu Eccarius
urar, Maribor, Slomškov trg 5

D. ROSINA

Maribor, Vetrinjska ulica 26
nudi najugodnejše nogavice, rokavice, čevlje, razne drobnine, vrvi, špago, papir, šolske potreščine parfumerijo, košare, igrače i. t. d.

ČITAJTE!

novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

LIPUŠ IGNAZ

mehanična delavnica za šivalne stroje in kolesa izdelava prvovrstna po najnižjih cenah.

MARIBOR, KOROŠKA CESTA 90.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni**

14 karatno originalno ameriškano

zlato nalivno pero

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio-welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozzigasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, kolesa, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Knjigoveznico

Ljudske tiskarne v Mariboru toplo priporočamo vsakomur!

Veže trgovske knjige, revije, knjige za zasebnike, knjižnice itd. po zmerni ceni in v lepi ter solidni izpeljavi!

Maribor, Sodna ulica 20

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 8% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2:50 D

NAČELSTVO.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.